

**ÖĞRETMENLERİN PISA FARKINDALIĞI:
MERSİN İLİ ÖRNEĞİ**

ŞUBAT-2017

MERSİN MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ADEM KOCA

Mersin İl Milli Eğitim Müdürü

EMRE DURU

Mersin İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

RAPORU HAZIRLAYANLAR

ESAT AVCI

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

ÖZGÜL SU ÖZENİR

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

ORHAN YURTALANOĞLU

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

TASARIM VE DÜZENLEME

ATA BERK

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

ERKAN ÇUHADAR

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

1.GİRİŞ

PISA (Programme for International Student Assessment) açılımı “Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” olan ve OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) tarafından 2000 yılından beri yürütülen bir araştırma projesidir. Proje, üçer yıllık periyotlarla 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendirir. Ülkemizin ilk kez 2003 yılında katıldığı projede, öğrencilerin, Matematik okuryazarlığı, Fen Bilimleri okuryazarlığı ve Okuma Becerileri ölçülmekte, bununla beraber motivasyonları, kendileri hakkındaki görüşleri, öğrenme biçimleri, okul ortamları ve aileleri ile ilgili veriler toplanmaktadır.

Ülkemizin geleceği gençlerin sahip olması gereken becerileri ortaya koyan PISA çalışması ile ilgili basında yer alan ve sadece ülkemizin sıralamasının yer aldığı haberlere rastlanmaktadır. Ancak PISA çalışmasının sadece sıralamaya bakılarak yorumlanması gereken bir çalışma olduğu düşünülmemektedir. Bu amaçla, Müdürlüğümüz, Bakanlığımız Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 02.09.2016 tarihli ve 9430365 sayılı yazısına istinaden bir planlama yapmış ve 13 ilçesindeki ortaöğretim kurumlarını kapsayan bir bilgilendirme çalışması gerçekleştirmiştir. Bilgilendirme çalışması öncesinde öğretmenlerin, PISA çalışması ile ilgili ön bilgilerini öğrenmek ve sonrasında PISA çalışmasının gerektirdiği becerileri öğrencilerde oluşturabilmek için neler yapılabileceği konusunda fikirlerini alabilmek amacıyla formlar geliştirilmiştir. Formlar aracılığıyla elde edilen veriler yorumlanarak ilimizde PISA çalışmasına yönelik yapılabilecek çalışmalara ışık tutması bakımından bazı önerilerde bulunulmuştur.

2.YÖNTEM

Bilgilendirme çalışması 07 - 30 Kasım 2016 tarih aralığında, Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Biriminin 3 üyesi tarafından 13 ilçede ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Bilgilendirme çalışmalarına ilçelerin ortaöğretim kurumlarında görev yapan birer Matematik, birer Fen Bilimleri ve birer Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni katılmışlardır. Katılan toplam öğretmen sayısı 343'tür.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	131	38,2
Erkek	200	58,3
Cevapsız	12	3,5
Toplam	343	100,0

Öğretmenlerin kıdem yıllarına göre dağılımı Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin kıdem yıllarına göre dağılımı

Kıdem Yılı	Sayı	Yüzde
0-5 yıl	35	10,2
6-11 yıl	57	16,6
12-17 yıl	112	32,7
18 ve 18+ yıl	132	38,5
Cevapsız	7	2,0
Toplam	343	100,0

Öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı

Branş	Sayı	Yüzde
Matematik	120	35,0
Fen	108	31,5
TDE	97	28,3
Cevapsız	18	5,2
Toplam	343	100,0

Öğretmenlerin çalıştıkları ilçelere göre dağılımı Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin çalıştıkları ilçelere göre dağılımı

İlçe Adı	Sayı	Yüzde
Akdeniz	33	9,6
Anamur	30	8,7
Aydıncık	5	1,5
Bozyazı	2	0,6
Çamlıyayla	3	0,9
Erdemli	20	5,8
Gülнар	10	2,9
Mezitli	18	5,2
Mut	19	5,5
Silifke	43	12,5
Tarsus	62	18,1
Toroslar	35	10,2
Yenişehir	55	16,0
Cevapsız	8	2,3
Toplam	343	100,0

Bilgilendirme çalışması öncesi, öğretmenlerin PISA çalışmasına yönelik ön bilgilerini ve farkındalıklarını görebilmek amacıyla hazırlanan form 343 öğretmenin tamamı tarafından gönüllü olarak doldurulmuştur. Formda öğretmenlerin PISA çalışmasına yönelik düşüncelerini almayı amaçlayan yedi adet açık uçlu soru sorulmuştur. Form doldurma işlemi sona erdikten sonra katılımcılara PISA çalışması ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve öğretmenler tarafından yöneltilen sorular cevaplandırılmıştır. Bilgilendirme çalışması sonrası PISA çalışmasına yönelik neler yapılabileceği ile ilgili öğretmenlerin görüşlerini alabilmek amacıyla hazırlanan form 343 öğretmenin tamamı tarafından gönüllü olarak doldurulmuştur.

Formlardan elde edilen veriler, betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiştir.

3.BULGULAR

3.1. Bilgilendirme Çalışması Öncesi Doldurulan Formlardan Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin “PISA programını daha önce hiç duymuş muydunuz? Eğer yanıtınız ‘Evet’ ise nereden duyduğunuzu belirtiniz?” sorusuna verdiği yanıtlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin PISA uygulamasını nereden duydukları

PISA Uygulamasının Nereden Duyulduğu	Sayı	Yüzde
İnternette duydum.	58	33,53
Haberlerden-basından duydum.	41	23,70
Öğretmen arkadaşlardan duydum.	36	20,81
Okulumuz PISA uygulamasına dahil olduğunda duydum.	18	10,40
Resmi yazılar sayesinde duydum.	14	8,09
Lisans/yüksek lisans derslerinde duydum.	4	2,31
Başarısız sonuçlarımızdan duydum.	2	1,16
Toplam	173	100,00

Öğretmenlerden 173'ü PISA uygulamasını daha önce nereden duyduğu sorusuna yanıt vermişlerdir. PISA uygulamasını duyan öğretmen sayısı daha fazla olmakla birlikte Tablo 5'e “Nereden duydunuz?” sorusuna cevap verenlerin yanıtları aktarılmıştır. Tablo 5'e göre öğretmenlerin çoğunluğu PISA uygulamasını internette, haberlerden ve basından duymuştur. PISA ile ilgili gerek görsel basında gerekse yazılı basında çeşitli haberlerin yer alması nedeniyle bu durum doğaldır. Dikkat çekici cevaplardan birisi lisans/yüksek lisans öğrenimleri sırasında PISA uygulamasını duyan öğretmenlerin sayısının azlığıdır.

Öğretmenlerin “PISA sorularını hiç incelediniz mi? Cevabınız ‘Evet’ ise PISA soruları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin PISA soruları ile ilgili düşünceleri

PISA Uygulamasının Nereden Duyulduğu	Sayı	Yüzde
Yoruma dayalı açık uçlu sorulardır.	21	46,67
Günlük hayattan sorulardır.	14	31,11
Okuma becerilerine fayda sağlayıcı sorulardır.	10	22,22
Toplam	45	100,00

Anketin yapıldığı öğretmen sayısı (n=343) göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin PISA sorularını incelemedikleri görülmektedir. İnceleyen öğretmenlerin ise PISA soruları ile ilgili doğru kanaatlar edindikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin “PISA soruları ortaöğretim derslerinin ilgili öğretim programlarına uygun mudur?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin PISA soruları öğretim programına uygunluğu ile ilgili görüşleri

Öğretim Programına Uygunluğu	Sayı	Yüzde
Uygundur.	38	55,07
Uygun değildir.	19	27,54
Yerine göre değişir.	12	17,39
Toplam	69	100,00

Tablo 7 incelendiğinde PISA sorularının ilgili alan öğretim programlarına uygunluğu konusunda fikir sahibi olan öğretmenlerin çoğunluğu soruların öğretim programlarına uygun olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerin “PISA değerlendirmesinin amacı sizce nedir” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. PISA değerlendirmesinin amacı ile ilgili öğretmen görüşleri

PISA Değerlendirmesinin Amacı	Sayı	Yüzde
Öğrencileri değerlendirmek.	22	20,95
Eğitim seviyesini ölçmek.	21	20,00
Bilgi ve becerileri değerlendirmek.	11	10,48
Öğrencileri diğer ülke öğrencileri ile karşılaştırmak.	10	9,52
Eğitimin iyileştirilmesine katkı sağlamak.	9	8,57
Fen ve matematik seviyesini ölçmek.	8	7,62
Öğrenileni günlük hayatla ilişkilendirmek.	6	5,71
Yorum gücünü arttırarak ezberden kurtarmak.	6	5,71
Bilgi-kavrama ve okuma becerilerini ölçmek.	5	4,76
Uluslararası fen ve matematik seviyesini ortaya koymak.	4	3,81
Üstün yeteneklileri tespit etmek.	2	1,91
Düşünen gençlik yetiştirmek.	1	0,96
Toplam	105	100,00

Tablo 8 incelendiğinde, öğretmenlerin yalnızca yaklaşık üçte birinin, PISA değerlendirmesinin amacına yönelik fikrinin bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bu konudaki fikirleri farklılıklar gösterse de PISA uygulamasının amacı konusunda kavram karmaşası olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin “PISA neyi ölçmektedir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. PISA uygulamasının neyi ölçtüğü ile ilgili görüşler

PISA Uygulamasının Neyi Ölçtüğü	Sayı	Yüzde
Bilgiyi yorumlama gücünü	24	20
Bilgi, kavrama ve uygulama ile ilgili okuma becerilerini	17	14,17
Uluslararası fen ve matematik seviyesini	16	13,33
Öğrenci başarısını	15	12,50
Eğitimin niteliğini	10	8,33
Öğrendiğini uygulamayı	9	7,50
Matematik okuryazarlığı	9	7,50

PISA Uygulamasının Neyi Ölçtüğü (Tablo 9'un devamı)	Sayı	Yüzde
Öğrencinin gelişimini	6	5,00
Becerilerini	6	5,00
Farklı problem durumlarına yaklaşımı	4	3,33
Öğrencinin ilgisini	2	1,68
Zekayı	1	0,83
Bilimsel çalışmaları	1	0,83
Toplam	120	100,00

PISA uygulaması ile ilgili, öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin fikri olduğu görülmektedir. Verilen cevaplar göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin PISA uygulamasının neyi ölçtüğü ile ilgili fikirlerinin sağlıklı olduğu söylenebilir. Ancak anketi dolduran öğretmenlerin sayısı (n=343) göz önünde bulundurulduğunda sayının yetersiz olduğu da görülmektedir.

Öğretmenlerin "PISA değerlendirmesinin öğrenci açısından bir yararı var mıdır?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. PISA uygulamasının öğrenciye yararlı olup olmadığı ile ilgili görüşler

PISA Uygulamasının Öğrenciye Yararı Olup Olmadığı	Sayı	Yüzde
Evet	70	87,50
Hayır	10	12,50
Toplam	80	100,00

Soruya cevap veren öğretmenlerin büyük çoğunluğu PISA uygulamasının öğrenci açısından faydası olduğunu söylemektedir. Bu soruya "Evet" cevabı veren öğretmenlerden açıklama yapanlar ise fikirlerini "Öğrencinin özdeğerlendirme yapmasını sağlar (n=7)", "Öğrenciye göre değişebilir (n=6)", "Öğrencinin kendi düşüncesini ifade etmesini sağlar (n=4)", "Gizli yetenekleri ortaya çıkarabilir (n=3)" ve "Öğrenciler bu tip sorulara hazır değiller (n=2)" şeklinde belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin "Türkiye'yi PISA'da başarılı buluyor musunuz? Nedenini açıklayınız." Sorusuna "Evet" cevabı veren 3, "Hayır" cevabı veren ise 87 öğretmen bulunmaktadır. "Evet" cevabı veren öğretmenlerin neden "Evet" dediklerine ilişkin cevapları Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11. Öğretmenlere göre PISA uygulamasında başarısız olma nedenlerimiz

PISA Uygulamasında Başarısız Olma Nedenleri	Sayı	Yüzde
Sıralamada geride olmamız.	37	42,53
Öğretim programlarının uyumsuz olması.	19	21,84
Yoruma dayalı olmayan test ağırlıklı eğitim sistemi.	13	14,94
PISA programının geliştirilmesinin gerekliliği.	6	6,90
Sonuçlar değerlendirilip önlemlerin alınmaması.	4	4,60
Eğitimde teorik bilgi çok olması.	4	4,60
Önyargılı bir yaklaşımın olması.	4	4,60
Toplam	87	100,00

Soruya öğretmenlerin yaklaşık dörtte birinin cevap verdiği görülmektedir. Öğretim programlarının uyumsuz olması ve yoruma dayalı olmayan test ağırlıklı eğitim sistemi öğretmenlere göre asıl nedenlerdir.

3.2. Bilgilendirme Çalışması Sonrası Doldurulan Formlardan Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerin "Okulda hazırlayacağınız sınavlarda PISA'da kullanılan soru formatını kullanmayı düşünür müsünüz?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. Öğretmenlerin PISA soru formatını kullanmaya yönelik istekleri

İsteme/istememe	Sayı	Yüzde
Evet. İsterim.	278	81,0
Hayır. İstemem.	54	15,7
Cevapsız	11	3,2
Toplam	343	100,0

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, sınavlarında PISA tarzında sorular kullanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin "PISA'da kullanılan soru formatına yönelik soru hazırlama eğitimi almak ister misiniz?" sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13. Öğretmenlerin PISA soru formatına yönelik eğitim alma istekleri

Eğitim İsteme/İstememe	Sayı	Yüzde
Evet. İsterim.	267	77,8
Hayır. İstemem.	14	4,1
Cevapsız	62	18,1
Toplam	343	100,0

Öğretmenlerin PISA'da kullanılan soru formatına yönelik soru hazırlayabilmeye yönelik düzenlenecek bir eğitime katılma konusunda istekli oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin "PISA hakkında edindiğiniz farkındalığın, mesleki yaşantınızda vereceğiniz eğitim öğretim hizmetlerine yansıtacağını düşünüyor musunuz?" sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. PISA farkındalığının meslek yaşantısına katkısı

Katkı sağlama durumu	Sayı	Yüzde
Evet. Sağlar.	277	80,8
Hayır. Sağlamaz.	35	10,2
Cevapsız	31	9,1
Toplam	343	100,0

Öğretmenler Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Birimi tarafından yapılan bilgilendirme çalışması sonrası edindikleri farkındalığın meslek yaşamlarına katkı sunacağını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin "PISA sınavı sonuçları dikkate alındığında, Türkiye'de, eğitim düzeyinin yükseltilmesi için önerileriniz nelerdir?" sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. PISA sınavı sonuçları dikkate alındığında eğitim düzeyinin yükseltilmesi için öneriler

Vurgulanan Başlıklar	Vurgu Yapan Öğretmen Sayısı
Okullardaki eğitim öğretim faaliyetleri PISA'ya yönelik olarak uygulama ağırlıklı yapılmalı ve ezberci eğitimden uzaklaşılmalıdır.	98
Öğretim programları PISA sonuçları dikkate alınarak üst düzey becerileri geliştirmeye yönelik olarak revize edilmelidir.	55
Öğretim programları sadeleştirilmelidir.	49
YGS-LYS sınavları kaldırılmalıdır.	48
Eğitime ayrılan bütçenin arttırılmalıdır.	37
Eğitimde istikrar sağlanmalı, sürekli eğitim sisteminde değişiklikler yapılmamalı ve uzun vadeli planlama yapılmalıdır.	34
Okulların fiziki şartları iyileştirilmelidir.	28
Okumaya kültürünü arttıracak gerçekçi faaliyetler yapılmalıdır.	27
Laboratuvarla eğitime önem verilmelidir.	25
Okullardaki değerlendirme faaliyetleri sadece sınav odaklı olmamalıdır.	15
Yapılacak çalışmalarda öğretmen görüşlerine yer verilmelidir.	14
Bölgeler arası farklılıklar giderilmelidir.	12
Türkiye'ye özgü bir çalışma modeli geliştirilmelidir.	9
Öğretmen seçme ve yetiştirme modeli gözden geçirilmelidir.	7
Aileler PISA çalışmasına yönelik bilgilendirilmelidir.	7
Not sistemi öğrencilerin korkusu olmaktan çıkmalıdır.	7
Öğretim programları disiplinlerarası olmalıdır.	7
Öğretim programları her lise için farklı olmalıdır.	6
Teknoloji daha etkin kullanılmalıdır.	6
Klasik yöntemlere geri dönülmelidir.	4

Vurgulanan Başlıklar (Tablo 15'in devamı)	Vurgu Yapan Öğretmen Sayısı
TEOG sınavı güncellenmelidir.	3
PISA'da öne çıkan ülkelerin eğitim stratejileri ve modelleri incelenip örnek alınarak pilot çalışmalar yapılmalıdır.	3
İşbirlikçi öğretim modeli yaygınlaştırılmalıdır.	2
Fiber internet yaygınlaştırılmalıdır.	1
Değerlerimizle eğitim sistemimizin uyumlu olması gerekir	1
Öğrencilerin hangi alanda akademik eğitim almak istedikleri tam olarak tespit edilmelidir.	1

Öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerine bakıldığında okullardaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin PISA odaklı olarak yürütülmesi görüşünün ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu önerinin altında yer alan öneriler de bu görüşü destekler niteliktedir. Öğretmenler, öğretim programları sadeleştirilmesi ve PISA sonuçlarına göre üst düzey becerileri geliştirmeye yönelik olarak revize edilmesi, YGS-LYS'lerin kaldırılması gerektiğini belirtmektedirler. Öne çıkan diğer başlıklarsa eğitime ayrılan bütçenin artırılması, eğitim sisteminde sürekli değişiklik yapılmaması, okulların fiziki şartlarının iyileştirilmesi, okumanın yaygınlaştırılması, laboratuvar ağırlıklı eğitime önem verilmesi, değerlendirme faaliyetlerinin sadece sınav odaklı olmaması, öğretmenlerin görüşlerinin alınmasıdır.

Öğretmenlerin "İlimizde PISA değerlendirmesi ile ilgili İlçe/İl Milli Eğitim Müdürlüğü neler yapabilir?" sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Öğretmenlere göre PISA değerlendirmesine il/ilçelerde yapılabilecek çalışmalar

Vurgulanan Başlıklar	Vurgu Yapan Öğretmen Sayısı
Öğretmenler bu konuda bilgilendirilmeli ve hizmetiçi eğitimlere alınmalıdır.	131
Eğitimle ilgili araştırmalar kağıt üzerinde kalmamalı, elde edilen sonuçlar eğitime yansmalıdır.	35
PISA ile ilgili formatörler yetiştirilmelidir.	29
Okumaya önem verilmelidir.	17
Belirli aralıkla PISA formatına uygun sınavlar yapılmalıdır.	17
Öğretmenlerin görüşleri alınmalıdır.	10
Pilot okul ya da ilçe seçilerek PISA uygulaması ve soru formatları ile ilgili eğitimlerin yapılmalı ve sonrasında yaygınlaştırılmalıdır.	9
Soru hazırlanırken test tekniğinden vazgeçilmelidir.	8
PISA sonuçlarını değerlendirme ve iyileştirme önerileri üzerine çalıştaylar düzenlenmelidir.	3
PISA uygulamasına yönelik iyi örnekler paylaşılmalıdır.	3
Her okula hızlı internet erişimi sağlanmalıdır.	2

Tablo 16 incelendiğinde öğretmenlere için PISA'ya yönelik bilgilendirme ve hizmetiçi eğitim çalışmalarının olması gerektiği en fazla vurgulana başlık olmuştur. Eğitimle ilgili araştırmaların sahaya yansması gerekliliği, PISA ile ilgili formatörler yetiştirilmesi, okumaya önem verilmesi, belirli aralıkla PISA formatına uygun sınavlar yapılması, öğretmenlerin görüşleri alınması, pilot okul ya da ilçe seçilerek PISA uygulaması ve soru formatları ile ilgili eğitimlerin yapılması ve yaygınlaştırılması, soru hazırlanırken test tekniğinden vazgeçilmesi, PISA sonuçlarını değerlendirme ve iyileştirme önerileri üzerine çalıştaylar düzenlenmesi öne çıkan diğer başlıklardır.

4.SONUÇLAR

Bilgilendirme çalışmasından öncesi doldurulan formlardan elde edilen bulgulara göre:

PISA çalışmasını nereden duyduğuna açıklama getiren öğretmenlerin çoğunluğunun PISA çalışmasını basından ve internetten duyduğunu söylemektedir. Üniversite öğrenimleri sırasında PISA çalışmasını duyanların azlığıdır. PISA programına dahil olduğumuz yıl ve bilgilendirme çalışmasına katılan öğretmenlerin kıdem yılları göz önünde bulundurulduğunda bu sayının daha fazla olması beklenebilir. Ancak dikkat edilmesi gereken en önemli bulgulardan bir tanesi, PISA uygulamasına katılan okulun öğretmenleri ve PISA çalışmasını öğretmen arkadaşlarından duyan öğretmenlerin dışında, Milli Eğitim Bakanlığının/Müdürlüğünün herhangi bir çalışması aracılığıyla PISA çalışmasını duyanların bulunmamasıdır. Bu durum Milli Eğitim Bakanlığının/Müdürlüklerinin konu ile ilgili daha etkili çalışmalar yapması gerektiğini göstermektedir.

Öğretmenlerin PISA sorularını incelemedikleri görülmektedir. PISA sorularını inceleyen öğretmenlerin çoğunluğu soruların öğretim programına uygun olduğunu düşünmektedirler. PISA çalışmasının amacı ve neyi ölçtüğü ile ilgili fikri olan öğretmen sayısının da yetersiz olduğu görülmektedir. PISA çalışmasının amacı ile ilgili öğretmenler arasında kavram karmaşası olsa da neyi ölçtüğü ile ilgili fikirlerinin genellikle doğru olduğu görülmektedir. Tüm bu sonuçlar Milli Bakanlığının/Müdürlüklerinin konu ile ilgili etkili çalışmalar yapılması gerektiğini doğrulamaktadır.

Öğretmenler PISA uygulamasının öğrenciler açısından faydalı olduğunu düşünmektedirler. Bu bulgu PISA ile ilgili yapılacak her türden çalışmanın sahada öğretmenler tarafından sahiplenileceğine işaret etmektedir. Öğretmenler PISA'da Türkiye'nin başarısız olmasına gerekçe olarak öğretim programlarının uyumsuz olmasını ve yoruma dayalı olmayan test ağırlıklı eğitim sistemini göstermişlerdir. Aslında raporun yazıldığı sırada öğretim programlarının güncelleme çalışmaları başlamış olsa da mevcut öğretim programlarının PISA çalışması ile uyumsuz olduğu düşüncesinin doğru olmadığı düşünülmektedir. Çünkü yapılandırmacı anlayışa uygun mevcut öğretim programları oluşturulurken PISA ve TIMSS araştırmalarının sonuçlarının da önemli derecede etkisi olmuştur. Ayrıca PISA sorularını inceleyen öğretmenler, sorularla öğretim programları arasında uyumsuzluk olmadığını ifade etmişlerdir. Yoruma dayalı olmayan test ağırlıklı eğitim sistemi gerekçesi ise yaşanan sıkıntının gerekçelerinden birisi olarak kabul edilebilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, YGS-LYS-TEOG gibi ulusal ölçekli merkezi sınavların ne şekilde sıkıntı yarattığının ortaya konulmasıdır. Okullar, etüt merkezleri, vb öğrencileri, bu sınavlara hazırlarken çoktan seçmeli maddelerden oluşan testleri en önemli ölçme aracı olarak görmektedirler. Yaşanılan sıkıntının tam da bundan yaşandığı düşünülmektedir. Elbette çoktan seçmeli maddelerden oluşturulan testler önemli ve etkili ölçme araçlarıdır. Ancak bu ölçme aracını hazırlamanın ve etkin olarak kullanmanın dikkat ve deneyim gerektirdiği söylenebilir. Ayrıca öğretim programlarında öğretmenlerin kullanabileceği bir çok ölçme aracı tanımlanmıştır. Bu durum öğretmenlerin kullanabilecekleri farklı ölçme araçlarını onlara tanıtmaya ve kullanımını artırma konusunda da bir şeyler yapılması gerektiğini göstermektedir.

Bilgilendirme çalışması sonrası doldurulan formlardan elde edilen bulgulara göre:

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, sınavlarında PISA tarzında sorular kullanmak istediklerini belirtmekte, PISA'da kullanılan soru formatına yönelik soru hazırlayabilmeye yönelik düzenlenecek bir eğitime katılmak istemektedirler. Bu durum, daha önce ifade edilen, PISA ile ilgili yapılacak her türden çalışmanın sahada öğretmenler tarafından sahiplenileceği sonucunu güçlendiren sevindirici bir bulgudur. PISA ile ilgili yapılacak çalışmaları öğretmenlerin sahiplenmesi oldukça önemlidir. Yine Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Birimi tarafından yapılan bilgilendirme çalışmasının bile mesleki yaşamlarına katkı sunacağını belirten öğretmen sayısının fazlalığı bu durumu doğrular niteliktedir. Yaklaşık bir saatlik bilgilendirme çalışmasını bile bu kadar önemli gören ve meslek yaşantılarında önemli bir yere koyan öğretmenlere, bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilecek her türlü nitelikli çalışmanın anlamlı olacağı ve sürece ciddi katkı yapacağı görülmektedir.

Öğretmenler eğitim ve öğretim faaliyetlerinin PISA odaklı olarak yürütülmesi, öğretim programlarının sadeleştirilerek üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak düzenlenmesi gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin eğitim öğretim faaliyetlerinin PISA'ya uygun yürütülmesini istemesi sevindiricidir. Burada yapılması gereken mevcut öğretim programlarının da üst düzey düşünme becerilerini geliştireceği, programın revize edilmese bile PISA odaklı eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilebileceği konusunda öğretmenlerin bilgilendirilmesi önem arz etmektedir. Öğretmeler YGS-LYS'lerin kaldırılması

gerektiğini söyleseler de YGS-LYS'lerin olmasının, PISA konusunda yapılacaklara engel olmayacağı da engel olmayacağı düşünülmektedir. Önemli bulgulardan birisi de değerlendirme faaliyetlerinin sadece sınav odaklı olmaması gerektiği görüşüdür. Çok fazla sayıda öğretmen tarafından vurgulanmamış olsa da PISA çalışmalarında mesafe katedebilmenin en önemli ayaklarından bir tanesinin ölçme değerlendirme konusunda öğretmenlerin niteliklerinin artırılmasıdır. Öğretmenlerin ölçme değerlendirme konusunda niteliklerini arttıracak hizmet içi eğitimler/seminerler/çalıştaylar düzenlenmeli ancak bununla yetinilmemelidir. Öğretmenlerin bu konuda edindikleri kazanımları okullarda uygulamaya geçirmelerini sağlayacak ve süreci takip edecek bir sistem kurulmalıdır. Çünkü ölçme değerlendirme ile ilgili gerek merkezi gerekse mahalli bir çok hizmet içi eğitim faaliyeti yürütülmektedir. Eğitim faaliyeti sonrası yapılan çalışmaların sahaya yansımaları üzerine yapılacak çalışmaların öğrenilenleri pekiştirilmesi ve kullanımın yaygınlaştırılmasına olumlu katkı sağlayacağı ancak bu çalışmaların takibinin milli eğitim müdürlükleri tarafından takip edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bilgilendirme çalışması sonrası uygulanan formun son sorusundan elde edilen bulgular ise yapılması gerekenleri özetler niteliktedir. Öğretmenler, PISA'ya yönelik bilgilendirme ve hizmetiçi eğitim çalışmalarının olması gerektiğini, eğitimle ilgili araştırmaların sahaya yansımaları gerektiğini, PISA ile ilgili formatörler yetiştirilmesini, okumaya yönelik nitelikli çalışmalar yapılmasını, belirli aralıklarla PISA formatına uygun sınavlar yapılmasını, öğretmenlerin görüşlerinin alınmasını, pilot okul ya da ilçe seçilerek PISA uygulaması ve soru formatları ile ilgili eğitimlerin yapılmasını ve yaygınlaştırılmasını, soru hazırlanırken test tekniğinden vazgeçilmesini, PISA sonuçlarını değerlendirme ve iyileştirme önerileri üzerine çalıştaylar düzenlenmesini istemektedirler. Bu sonuçlar, bir kez daha göstermektedir ki öğretmenler PISA ile ilgili yapılacak her türlü çalışmada gönüllü olarak yer alacak ve yapılacak her türlü çalışmayı sahiplenecektir.

4.ÖNERİLER

Çalışmanın sonuçları dikkate alınarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- İl/ilçe milli eğitim müdürlükleri PISA çalışmasına yönelik özellikler seminer dönemlerinde bilgilendirme çalışmaları yürütebilir ve PISA ile ilgili kulaktan dolma yanlış bilgilerin önüne geçebilir.
 - Öğretmenlere ölçme değerlendirme araçlarının tanıtılmasına yönelik nitelikli hizmet içi eğitimler/seminerler/çalıştaylar vb düzenlenebilir.
 - Öğretmenlere PISA testinde yer alan soruların paralelinde soru yazma eğitimi verilebilir.
 - Öğretmenlerin ölçme değerlendirme araçları ve soru yazma eğitimlerinde edindikleri kazanımları kendi derslerinde uygulamaları noktasında önlemler alınabilir. Bu önlemler;
 - o Eğitimler sonrasında teknik destek,
 - o EBA üzerinden örnek ölçme araçlarının paylaşımı,
 - o Derslerde yapılacak uygulamaların merkezden takip edilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi,şeklinde olabilir.
 - Okuma ile ilgili etkin ve nitelikli projeler gerçekleştirilebilir.
 - PISA formatında il/ilçe düzeyinde sınavlar düzenlenebilir.
 - PISA konusunda düzenlenecek çalıştaylarla öğretmenlerin görüşleri alınabilir.
 - Pilot ilçe ve okullar belirlenerek, PISA uygulaması ve soru formatları bilgilendirmeler yapılabilir, ölçme değerlendirme çalışmalarının PISA'ya uygun yürütülmesi sağlanabilir ve süreç baştan sona takip edilerek sonuçları ortaya konulabilir.
 - Bakanlığımızca bu konuda illerde çalışacak ve süreci yönetecek PISA formatörleri yetiştirilebilir.
- Yukarıda önerilen çalışmaların tamamının bu formatörler aracılığıyla gerçekleştirilmesi sağlanabilir.